

EVALUAREA ȘI RAPORTAREA PERIODICĂ DE MEDIU

Producerea raportului național privind starea mediului (SoER) și a indicatorilor naționali de mediu

PROIECT: IMPLEMENTAREA PRINCIPIILOR ȘI PRACTICILOR SISTEMULUI PARTAJAT DE INFORMAȚII DE MEDIU

ENI SEIS II East

EEA and ENI SEIS II East project coverage

- EEA member countries
- EEA cooperating countries
- ENI SEIS II East

The map does not imply any opinion from EEA concerning the legal status of any country or territory, its area of authority or the delineation of its frontiers and boundaries.

* Collaboration is temporally suspended

Scop: implementarea **principiilor și practicilor Sistemului Partajat de Informații de Mediu** pentru consolidarea capacităților țărilor din regiunea Parteneriatului Estic în procesul de **evaluare și raportarea periodică de mediu** (producerea indicatorilor de mediu și SoER)

<https://eni-seis.eionet.europa.eu/east>

Componenta 1

Asistență în realizarea obligațiilor naționale și internaționale pe dimensiunea mediului

Componenta 2

Consolidarea capacităților instituționale pentru gestionarea și utilizarea datelor, statisticii și informațiilor de mediu (managementul informației de mediu)

Componenta 3

Suport în procesul de elaborare a Raportului Național privind Starea Mediului și evaluărilor de mediu bazate pe indicatori

Componenta 4

Comunicare și vizibilitate

Componenta 5

Management și coordonare (cooperarea cu alte inițiative regionale și comunități/rețele)

Informații de bază

Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Către un sistem partajat de informații referitoare la mediu (SPIM)

2008

O nouă abordare (CADRU) pentru modernizarea și simplificarea **colectării, schimbului și utilizării** datelor și **informațiilor** necesare pentru elaborarea și implementarea politicii de mediu. Conform Comunicării - **sistemele** actuale de raportare, în cea mai mare parte centralizate, să fie înlocuite progresiv cu alte sisteme bazate pe **acces, partajare și interoperabilitatea** informației.

Participarea la cea de a 7-a Conferință ministerială “Un Mediu pentru Europa, Astana

2011

Evaluarea stării mediului la nivel paneuropean prin instituirea unui proces periodic de evaluare a mediului și dezvoltarea unui sistem de informații de mediu comun (SPIM) în toată regiunea. Comitetul pentru Politica de Mediu al Comisiei Economice pentru Europa (UNECE) a însărcinat Grupul de lucru pentru monitorizarea și evaluarea mediului cu revizuirea progreselor în crearea SPIM/SEIS, **responsabili de stabilirea Catalogului de Indicatori Regionali de mediu.**

Participarea la cea de a 8-a Conferință ministerială “Un Mediu pentru Europa, Batumi

2016

In temeiul Declarației ministeriale (punctul 10) "... țările sunt invitate să își continue eforturile în dezvoltarea sistemelor naționale de informații conform SPIM (SEIS) până în **2021.**"

2021

Cadrul normativ

- Convenției de la **Aarhus** privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului ratificată prin Hotărîrea Parlamentului nr. 346-XIV din 7 aprilie 1999
- Legea Nr. 1515 din 16.06.1993 privind protecția mediului înconjurător
- Prevederilor Legii nr. 982-XIV din 11 mai 2000 privind **accesul la informație**
- **Regulamentului** privind accesul publicului **la informația de mediu**, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1467 din 30 decembrie 2016
- -LEGE Nr. 254 din 17.11.2016 cu privire la infrastructura națională de **date spațiale** (*geoportalului (portal web) infrastructurii naționale de date spațiale- geoinformațiile necesare implementării politicilor în domeniul mediului, precum și a politicilor și activităților cu impact asupra mediului*)
- HOTĂRÎRE Nr. 700 din 25.08.2014 datelor guvernamentale deschise
- Legii nr.142 din 19 iulie 2018 cu privire la **schimbul de date și interoperabilitate**
- HOTĂRÎRE Nr. 549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea **Agenciei de Mediu**

Principiile/pilonii unui SPIM functional national

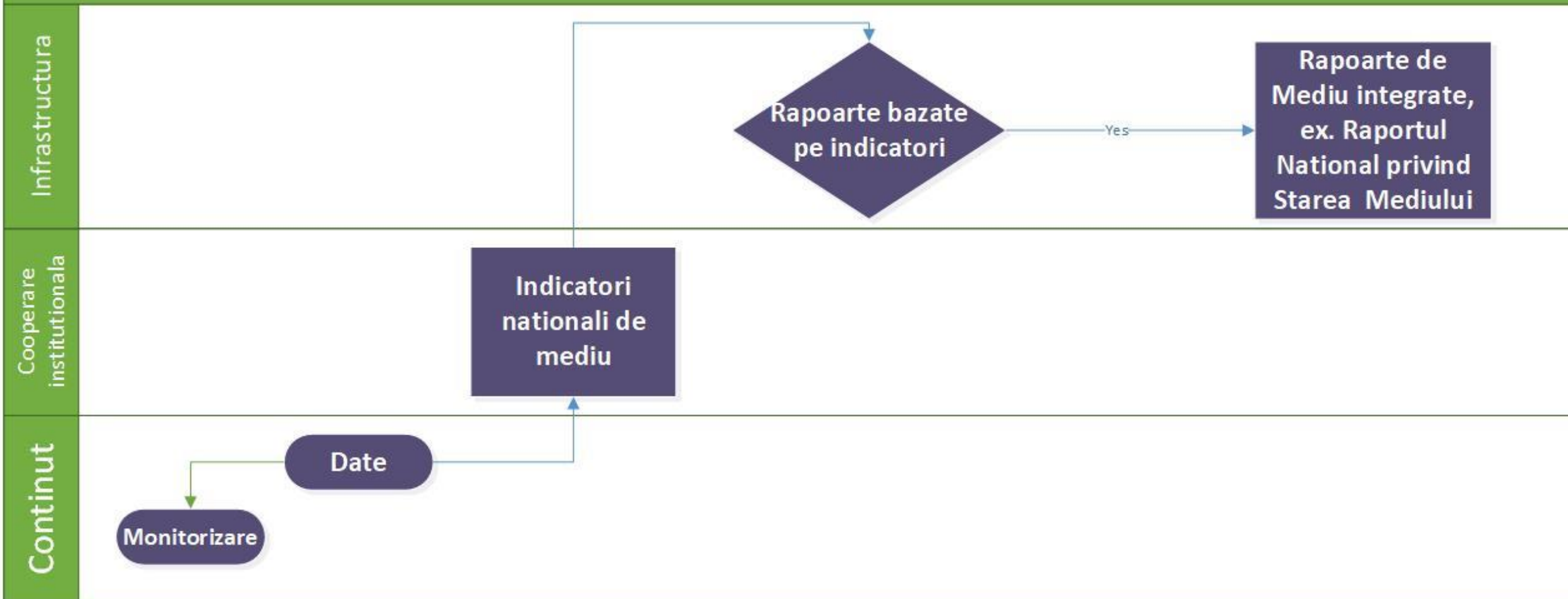
- **Cooperare:** crearea de parteneriate între furnizori și utilizatori de date și informații;
- **Conținut:** pentru generarea informațiilor de mediu relevante pentru evaluarea politicilor de mediu
- **Infrastructura:** instrumente digitale, utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) care să facă posibil **accesul instant** și partajarea, re-utilizarea informației de mediu de către furnizori/utilizatori.

Practicile de baza SPIM

- informațiile trebuie gestionate cât mai aproape cu putință de **sursa** lor;
- **informațiile trebuie colectate o singură dată** și partajate între părțile interesate pentru a fi utilizate în diferite scopuri;
- informațiile trebuie să fie **rapid accesibile** autorităților publice pentru a le permite să își îndeplinească cu ușurință obligațiile de raportare prevăzute de lege;
- informațiile trebuie să fie rapid accesibile **utilizatorilor finali**, în primul rând autorităților publice de la toate nivelurile, de la nivel local până la nivel european, pentru a le permite să evalueze în timp util starea mediului și eficiența politicilor lor și să elaboreze o politică nouă;
- informațiile trebuie, de asemenea, să fie accesibile pentru a da posibilitatea utilizatorilor finali, autorități publice și cetățeni, să facă **comparații la scara geografică corespunzătoare** (de exemplu la nivelul țărilor, orașelor, bazinelor geografice) și să participe în mod semnificativ la dezvoltarea și implementarea politicii de mediu;
- informațiile trebuie să fie disponibile în totalitate publicului larg, la nivel național și în limba (limbile) corespunzătoare, după examinarea atentă a nivelului adecvat de **compilare a datelor și sub rezerva constrângerilor legate de confidențialitate**;
- partajarea și prelucrarea informațiilor trebuie să se facă cu ajutorul softurilor cu sursa deschisă „**open-source**”.

Aplicarea principiilor SPIM practic:

SETUL DE INDICATORI REGIONALI DE MEDIU - GRUPUL DE LUCRU COMUN PE INDICATORI SI STATISTICA DE MEDIU AL COMITETULUI PE POLITICILE DE MEDIU IN CADRUL CEE-ONU.

Indicatorii de Mediu sunt instrumente de monitorizare care ilustrează și comunică fenomenele de mediu complexe, inclusiv tendințe și evoluție în timp, producând o imagine a stării mediului.

Indicatorii de mediu, sunt utilizați pentru:

- ✓ **elaborarea rapoartelor de mediu (SoER)**
- ✓ rezumarea și ilustrarea stării, tendinței și factorii de risc în domeniul mediului
- ✓ indentificarea priorităților în luarea deciziilor politice
- ✓ raportări conform obligațiilor Republicii Moldova în temeiul Directivelor transpuse în legislația națională și Convențiilor la care este parte
- ✓ asigurarea comparabilității la nivel regional și internațional.

SETUL DE INDICATORI REGIONALI DE MEDIU - GRUPUL DE LUCRU COMUN PE INDICATORI SI STATISTICA DE MEDIU AL COMITETULUI PE POLITICILE DE MEDIU IN CADRUL CEE-ONU.

Domenii tematice:

A: aer – 3 indicatori

B: schimbări climatice – 3 de indicatori

C: apă – 13 de indicatori

D. biodiversitate – 6 indicatori

E: teren și sol – 2 indicatori

F: agricultura – 4 indicatori

G. energie – 6 indicatori

H. transport – 4 indicatori

I. deșeuri – 4 indicatori

J. Finanțarea de mediu – 1 indicator

SETUL DE INDICATORI REGIONALI DE MEDIU - GRUPUL DE LUCRU COMUN PE INDICATORI SI STATISTICA DE MEDIU AL COMITETULUI PE POLITICILE DE MEDIU IN CADRUL CEE-ONU.

Indicator Management System (IMS)

Sistemul de Management al Indicatorilor

Fiecare indicator este produs utilizând:

1. Tabel .xls de prelucrare a datelor primare (*raw data*), statistice și elaborare diagrame/tabele (visual) - ȘIRURI DE DATE TEMPORALE (*Time series data on indicator*)

2. Fișa Indicatorului – Specificare (*metadata*) și Evaluare

Indicator = methodology + story (assessment) + visualisation

Time series data on the indicators for 1990-2017, Table C-2. Freshwater abstraction: *Moșcova**

	Unit	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Surface and groundwater abstracted																							
1	Fresh surface water abstracted	million m ³	3607	1761	750	736	734	723	717	716	718	756	734	736	721	718	721	711	710	712	717	713	
2	Fresh groundwater abstracted	million m ³	311	244	168	138	132	135	135	136	136	123	127	123	130	130	123	128	127	128	126	127	
Freshwater abstracted																							
3	Freshwater abstracted (Row 1 + row 2)	million m ³	3918	2005	918	874	866	864	852	852	854	885	861	865	851	848	850	839	837	840	843	840	n/a
<i>of which abstracted by</i>																							
5	Water supply industry (ISIC 36) ¹	million m ³			200	182	190	185	173	182	184	194	190	187	185	182	183	170	168	170	175	172	
7	Households	million m ³																					
8	Agriculture, forestry and fishing (ISIC 01-03)	million m ³			133	93	98	98	92	88	88	111	94	102	90	90	91	92	91	93	92	92	
	Irrigation by official networks	million m ³																					
	Irrigation by self-supply	million m ³																					
9	Manufacturing (ISIC 10-33)	million m ³			19	18	17	16	17	17	17	16	16	15	15	15	15	15	16	16	16	16	
10	Electricity industry (ISIC 35) ²	million m ³			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
11	Other economic activities	million m ³			566	565	561	565	564	565	565	564	561	561	561	561	562	562	561	560	560	560	
Water exploitation index (WEI)																							
12	Renewable freshwater resources (c. Table C-1, row 5)	million m ³								6503	6516	6507	6476	6503	6492	6517	6488	6500	6500	6500	6500	6500	
13	Water exploitation index (Row 4 / row 13)	%			%DEN/01	%DEN/01	%DEN/01	%DEN/01	%DEN/01	%DEN/01	%DEN/01	%DEN/01	%DEN/01	13.1%	13.1%	13.6%	13.3%	13.3%	13.3%	13.1%	13.0%	13.1%	12.9%
14	Water exploitation index (Row 4 / row 13)	%			%DEN/01	%DEN/01	%DEN/01	%DEN/01	%DEN/01	%DEN/01	%DEN/01	%DEN/01	%DEN/01	13.1%	13.1%	13.6%	13.3%	13.3%	13.3%	13.1%	13.0%	13.1%	12.9%

Note
 Water for hydroelectricity generation purposes should be excluded from electricity industry.
More information
 Water related questionnaires as well as relevant definitions developed by UNSD can be found at <http://unstats.un.org/unsd/environment/questionnaire2013.html>

Comments
¹ Transnistria is included in the above figures.
² Abstraction by self-supply is not included; figures provided by official water operators.

SETUL DE INDICATORI REGIONALI DE MEDIU - GRUPUL DE LUCRU COMUN PE INDICATORI SI STATISTICA DE MEDIU AL COMITETULUI PE POLITICILE DE MEDIU IN CADRUL CEE-ONU.

Secțiunea **Specificare**, conține: *definiția și justificarea indicatorului, unități de măsură, contextul politic în care se încadrează, metodologia de determinare și modul de prezentare, modalități de utilizare, surse (date, referințe).*

Secțiunea **Evaluare** conține: *întrebare cheie, mesaje cheie/concluzii de baza, reprezentarea vizuală (table, infografice, diagrame, harti etc), text analitic (recomandat 1.5-2 pag.max), actiuni suplimentare.*

Fisele conțin instrucțiuni de completare pentru instituția responsabilă

Template on environmental indicator ¹ / Шаблон для экологического показателя	
Name of indicator/ Наименование показателя	Unit/ Единицы измерения
<i>Indicator name and last update of indicator information / Название и последнее обновление информации</i>	<i>List of units used in the indicator/ Перечень единиц, используемых в показателе</i>
	Metadata/ Мета данные
	<ul style="list-style-type: none"><i>Related definitions/Связанные определения</i><i>Methodology/Методология</i><i>Data sources /Источники данных</i><i>Related indicators/ Связанные показатели</i>
Indicator definition/ Определение показателя	
<i>Brief description of the issue described by the indicator/ Краткая характеристика проблемы измеренной показателем</i>	
Related policy documents and targets/ Соответствующие документы и цели политики	
<i>References to current conceptual and strategic documents/ Ссылки на текущие концептуальные и стратегические документы</i>	

Key question/ Основной вопрос
<i>Key question to which the indicator responds, usually in relation to the objectives set in the related policy documents/Ключевой вопрос, на который отвечает показатель, как правило, в отношении целей, установленных в соответствующих политических документах</i>
Key message/finding/ Основная идея / вывод
<i>Key message/finding briefly answers/ describes the state of the issue addressed in a key question</i> <i>This part also contains executive summary using emoticons to describe short term, middle term and long term change/ Основная идея / ответы кратко / описывает состояние проблемы рассматриваемой в ключевом вопросе. Эта часть также содержит резюме с использованием смайликов для описания краткосрочных, среднесрочных и долгосрочных изменений</i>
Summary assessment/ Сводная оценка
<i>Indicator assessment using charts, maps, tables/Оценка показателей с использованием диаграмм, карт, таблиц</i>
Detailed assessment/ Подробная оценка
<i>More information related to the indicator/ Дополнительная информация, связанная с показателем</i>
International comparison/ Международное сравнение
<i>Comparison of similar indicator parameters with other EU countries/Сравнение аналогичных показателей с другими странами ЕС</i>
Contact/ Контакт
<i>Contact to the person responsible for processing the indicator/ Ответственный за обработку показателя</i>

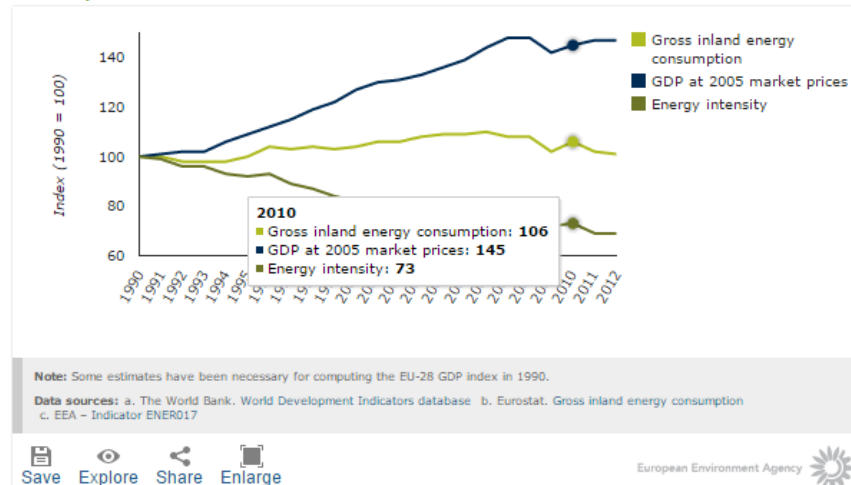
Sistemul de Management al Indicatorilor Beneficii

Vizualizare interactiva a informatiei (grafice, table, harti)

Acces public la datele primare si cele statistice si actualizarea acestora periodic (sistemele info existente, punct unic (SIEM), Portalul Guvernamental de Date Deschise)

Se ofera utilizatorilor o analiza a indicatorului usor de inteles (user friendly)

Figure 1: Trends in energy intensity, gross domestic product and gross inland energy consumption

Country	1990	2000	2005	2010	2012	Annual average change 1990-2012	Annual average change 2005-2012	Relative energy intensity in 2012	Per capita energy intensity
EEA	100	83	80	75	71	-1.6	-1.7	100	3.1
EU28	100	82	79	73	69	-1.7	-1.9	100	3.3
Austria	100	89	97	91	86	-0.7	-1.7	92	4
Belgium	100	81	75	73	66	-1.9	-1.7	129	5.1
Bulgaria	100	76	62	49	49	-3.2	-3.3	159	2.5
Croatia	100	83	76	71	69	-1.7	-1.4	94	1.9
Cyprus	100	100	90	86	81	-1	-1.6	96	2.9
Czech Republic	100	78	70	61	58	-2.4	-2.7	155	4.1
Denmark	100	85	79	82	73	-1.4	-1.1	78	3.3
Estonia	100	35	28	30	26	-5.9	-0.6	196	4.6
Finland	100	92	86	89	79	-1.1	-1.2	167	6.3
France	100	93	92	86	82	-0.9	-1.7	111	4
Germany	100	79	77	70	65	-2	-2.4	96	3.9
Greece	100	85	94	101	108	0.4	2	99	2.5
Hungary	100	85	76	72	66	-1.9	-2.1	110	2.4
Ireland	100	68	56	56	51	-3.1	-1.6	70	3
Italy	100	97	99	94	89	-0.5	-1.5	82	2.7
Latvia	100	70	56	60	52	-2.9	-1.1	108	2.2
Lithuania	100	61	52	38	36	-4.5	-4.9	102	2.4
Luxembourg	100	63	70	63	59	-2.3	-2.4	96	8.5
Malta	100	82	93	81	70	-1.6	-4	70	2
Netherlands	100	83	84	83	79	-1.1	-0.9	115	4.9
Poland	100	59	53	46	42	-3.9	-3.3	117	2.5
Portugal	100	104	108	93	89	-0.5	-2.7	84	2.1
Romania	100	31	25	20	19	-7.2	-3.6	102	1.8
Slovakia	100	73	59	44	40	-4.1	-5.6	125	3.1
Slovenia	100	91	87	78	77	-1.2	-1.6	126	3.4
Spain	100	102	101	87	87	-0.6	-2.1	87	2.7
Sweden	100	84	77	70	66	-1.8	-2	124	5.3
United Kingdom	100	81	71	63	60	-2.3	-2.5	87	3.2
Turkey	100	101	90	96	97	-0.1	1.1	90	1.6
Iceland	100	116	105	159	162	2.2	6.4	493	18.3
Norway	100	86	79	93	81	-0.9	0.4	93	6.1

Green economy

Briefing Published 18 Feb 2015 Last modified 05 Mar 2015, 11:54 AM

Topics: Green economy

PDF ePub

THE EUROPEAN ENVIRONMENT STATE AND OUTLOOK 2015

SOER 2015

Synthesis report

Global megatrends

European briefings

- Agriculture
- Air pollution
- Biodiversity
- Climate change impacts and adaptation
- Consumption
- Energy
- Forests
- Freshwater quality
- Green economy
- Health and environment
- Hydrological systems and sustainable water management

Europe's resource efficiency has improved in recent years but this has not always translated into improved ecosystem resilience or reduced risks to health and well-being. Creating a green economy will require fundamental changes in the production-consumption systems that meet basic demands, such as for food, mobility, energy and housing. This will depend on better implementation and integration of environmental and economic policies, a broader knowledge base for long-term transitions, and use of finance and fiscal policies to support major investments in innovation and infrastructure.

INDICATORI PRODUSI

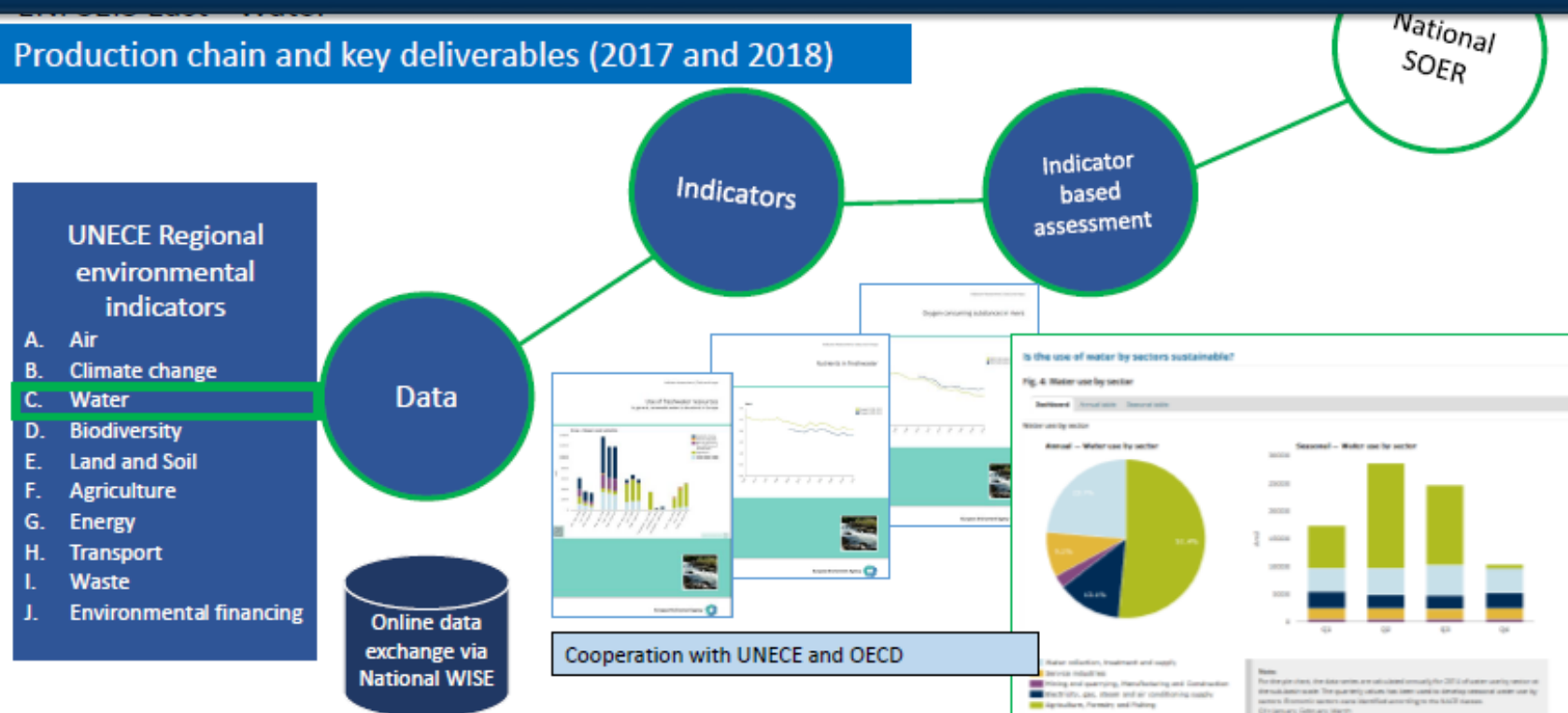
C- Apa (Cantitate C2-C5) – Agentia Apele Moldovei, BNS si Agentia Europeana de Mediu

C- Apa (Calitate, C10,C11) – Agentia de Mediu si Agentia Europeana de Mediu

D- Aree protejate (D1) – MADRM, Oficiul Biodiversitate, Agentia Europeana de Mediu

E- Teren sol – (E 1)- Acoperirea si Utilizarea terenului (Chisinau), Corine Land use and cover – date geo-spatiale
Proiect pilot, sustinut financiar si expertiza de catre EEA pentru ARFC, beneficiar MADRM

Production chain and key deliverables (2017 and 2018)

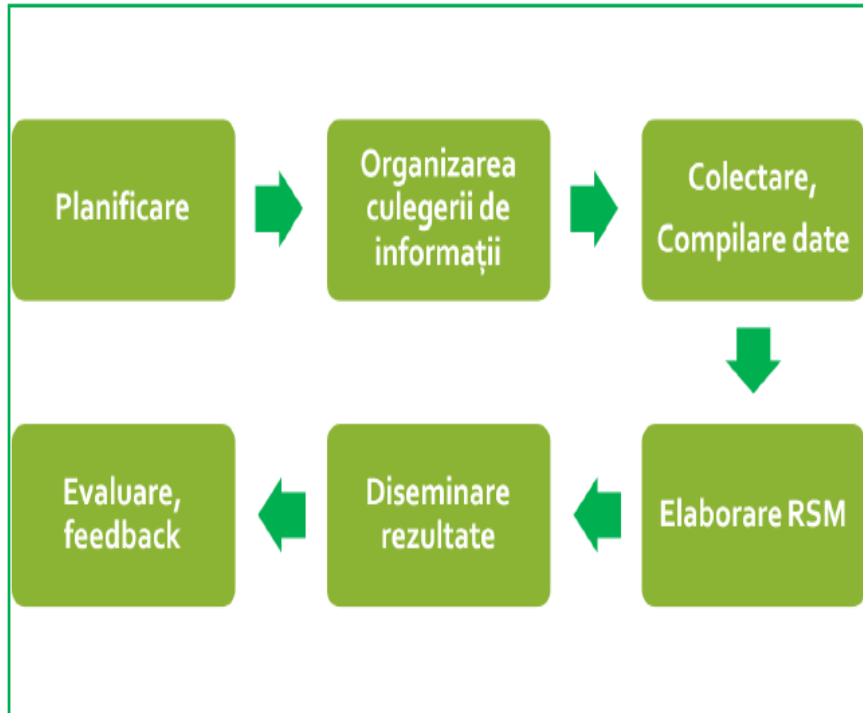
ANEXA – INDICATOR PRODUS, UN EXEMPLU
**C4 – Utilizarea apei pentru uz casnic, pe cap de
locuitor în Republica Moldova**

Rapoartele de mediu (SoER)

- **Raport Starea mediului 2007 - 2010**
 - RO si ENG (Sinteza)
 - Abordare stiintifico-practica
 - Contine ilustrarea vizuala a datelor primare (table, diagrame)
 - Nu e raportat la un set de indicatori nationali de mediu, obiective, tinte, etc
- **Raport Starea mediului 1990 - 2014 (*Fisele indicatorilor*)**
 - 6 indicatori
 - Publicat web, date.gov.md, ENG
 - Prezentat (si elaborat pentru) conferinta ministrilor Un Mediu pentru Europa, 2016 Batumi

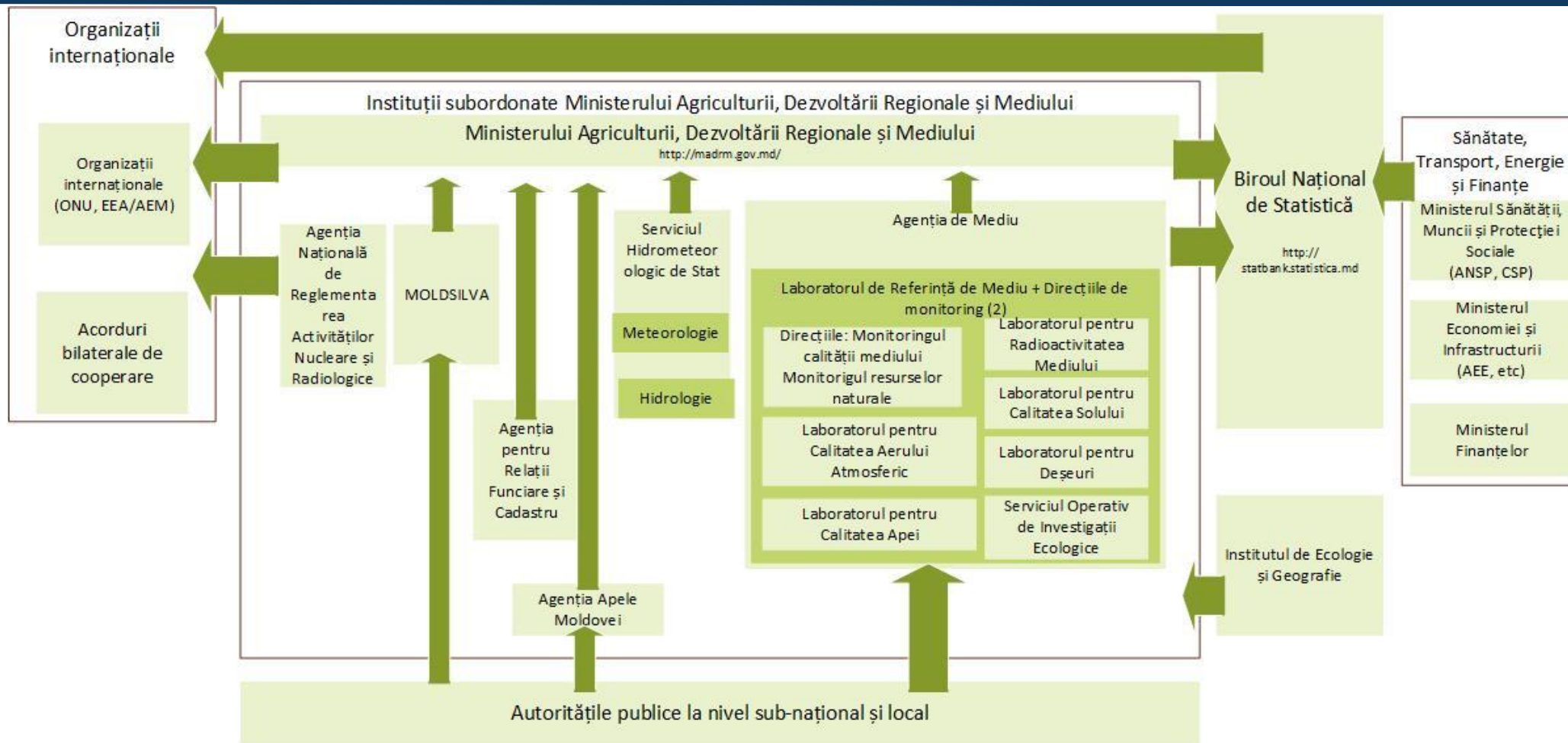
Etapele de elaborare a Raportului Starea Mediului

(actiunile sunt prevazute in Planul de Actiuni GL)

1. PLANIFICAREA ACTIVITATILOR – STABILIREA:
 - 1.1. Scop, obiective
 - 1.2. Necesități de raportarea
 - 1.3. Abordare conceptuală
 - 1.4. Identificarea grupurilor țintă
 - 1.5. Resurse necesare
 - 1.6. Elaborarea planului de lucru
 - 1.7. Elaborarea Structurii, continut – consultare, aprobare
2. ORGANIZAREA CULEGERII INFORMATIEI
 - 2.1. Identificare surse de date si disponibilitatea lor
 - 2.2. Consolidarea relațiilor inter-instituționale pentru raportarea
 - 2.3. Stabilirea indicatorilor
 - 2.4. Elaborarea, avizarea/aprobarea Fișelor și completarea acestora
3. COLECTAREA ȘI COMPILAREA DATELOR
 - 3.1. Culegerea datelor
 - 3.2. Analiza datelor și evaluare
4. ELABORAREA RAPORTULUI ȘI SINTEZEI *Country brief
 - 4.1. Produx draft, avizare
 - 4.2. Produx final
 - 4.3. Traducere
 - 4.4. Editare
5. DISEMINAREA RAPORTULUI
 - 5.1. Conform planului de comunicare/strategiei de comunicare (AM)
6. EVALUARE, FEEDBACK
 - 6.1. Consultări publice, analize ale căror reacții pot fi utilizate la elaborarea raportului următor.

Fuxul de informatii de mediu la nivel national

Lista indicatorilor si proiectul structurii SoER

Sesiune 3:

Examinarea si definitivarea Planului de Actiuni GL

Responsabilitati si termeni de executie

(conform anexelor)